

Je borsten tegen het hoofd van een patiënt duwen en in je onderbroek voor medestudenten staan. Wie geneeskunde of tandheelkunde studeert, moet met intimiteit leren omgaan.

Verplichte intimiteiten

DOOR FLOOR BAL

Zwetend wakker worden vanwege een nachtmerrie waarin je naakt een collega binnenliep. Beangstigend? Voor studenten geneeskunde is dit realiteit. Tijdens practica moeten de studenten op elkaar oefenen. En dat kan niet met een dikke wollen coltrui aan. Ook studenten tandheelkunde zien elkaar tijdens het oefenen van vaardigheden van erg dichtbij. Hoe gaan ze om met die intimiteit? Volgens derdejaars geneeskunde Faye Trossel (21) went het snel. "Natuurlijk trek je alleen uit wat nodig is voor het onderzoek. Als jouw arm bekeken wordt, mag je broek aanblijven." Letterlijk in je onderbroek staan, gebeurt daarom niet dagelijks. Voor het eerste college waarbij de kleren uit moesten, werd daar uitgebreid binnen

de studiegroep over gesproken. Om het ongemak weg te nemen, maar ook om afspraken over persoonlijke verzorging te maken. Trossel: "Je doet natuurlijk geen kanten string aan, maar een neutrale hipster." Ook adviseerde de docent om 's ochtends eerst te douchen. Aan het oefenen ontkomen, kan niet. De regels bij geneeskunde zijn simpel: studenten moeten zich tijdens practica door medestudenten laten onderzoeken. Dat geldt ook voor het borstonderzoek. "Dit is van groot belang voor je vorming tot arts", staat in de brochure Patiëntgebonden vaardigheden van de opleiding. Geen probleem, vindt Trossel. "Je weet waaraan je begint als je deze studie doet." En echt heel ongemakkelijk worden de oefeningen nooit. Voor het rectaal en genitaal onderzoek maakt men gebruik van vrijwilligers. Alle onderzoeken zijn

verplicht: studenten moeten weten wat ze in de praktijk kunnen tegenkomen.

Beroepsgeheim

Het medisch beroepsgeheim gaat in vanaf de eerste dag dat een student studeert. "Dus als een medestudent een moedervlek in de vorm van Mickey Mouse op zijn bil heeft, dan hou je dat voor je", benadrukt Trossel. Het lijkt overbodig om dat voorafgaand aan de colleges te bespreken. Maar volgens derdejaars geneeskunde Marjolein Tabak is het toch handig dat het wel gebeurt. "Je hebt altijd sociaal incapabele mensen die dat niet meteen aanvoelen. Daar zijn die regels voor." De studente kent een gerucht over een AMC-student die zich drie keer inschreef voor het borstonderzoek en daarna van de opleiding weggestuurd werd. Dat het oefenen in gemengde groepen gebeurt, vinden de studentes geen

'Als vrouw zeg je net wat makkelijker: doe je borst even aan de kant'

probleem. Trossel: "Het is voor zo'n jongen echt niet de eerste keer dat er een meisje in haar ondergoed voor hem staat. Bovendien zit er een gordijntje tussen de behandelafels. Dat kun je altijd dicht doen."

Klacht

Twee moslimstudentes van de Erasmus Universiteit willen tijdens het praktijkonderwijs bij hun studie geneeskunde niet onderzocht worden door mannelijke studenten. De twee dienden hier een klacht over in bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO). Vanwege hun geloof wilden de twee niet door een vreemde man bekeken worden, terwijl gemengd oefenen bij deze faculteit verplicht is. De decaan van de faculteit Geneeskunde wilde geen vrijstelling geven, omdat het onderzoek essentieel voor de opleiding is. Het CBHO vond de klacht van de studentes deels gegrond. Niet vanwege hun argumenten maar omdat de decaan de beslissing niet had mogen nemen. Daarom is hun verzoek om vrijstelling terugverwezen naar de Examencommissie van de opleiding.

Aangezien studenten zelf mogen bepalen met wie ze oefenen, wordt het meestal in duo's van gelijke seksen gedaan. Tabak: "Bij ons is sowieso driekwart van de studenten vrouw, dus meestal oefen je op een ander meisje. Vooral als je naar het hart gaat luisteren, is dat handig. Als vrouw zeg je net wat makkelijker: doe je borst even aan de kant." Voor sommige studentes is niet alleen de eigen gêne, maar ook het geloof de reden om liever alleen met vrouwen te werken. "Moslima's oefenen meestal met vriendinnen en met het gordijntje dicht", zegt Tabak. "Dat snap ik wel, ik doe het ook bij voorkeur met vriendinnen."

Okselfris

Bij Tandheelkunde mogen studenten hun kleding aanhouden. Maar vanwege

de hygiëne zijn ontblote onderarmen verplicht, vertelt decaan Albert Feilzer. "Net zoals je horloge en ringen afdoet, dat hoort bij je beroep." Daar had tweedejaars tandheelkunde Sara Al Hussein (20) eerst best moeite mee. "Vanwege mijn geloof draag ik liever geen korte mouwen. Voordat ik dit ging studeren, had ik niet beseft dat dat nodig is. Daar heb ik me overheen moeten zetten. In het begin voelde ik me heel bloot zo. Maar iedereen deed het, dus nu is het gewoon." In principe zou ze van Feilzer na elke behandeling een ander truitje met lange mouwen aan mogen trekken. "Al lijkt het me niet fris om die tussen je persoonlijke was te hebben." Gemengd oefenen is voor zijn studenten geen probleem. "We hebben nog niemand gehad die daar bezwaar tegen maakte." Ook Al Hussein oefent regelmatig op mannen: "Later heb ik natuurlijk ook mannelijke patiënten." Voor de decaan is vooral hygiëne erg belangrijk. "Ik zeg altijd tegen mijn studenten dat ze zich moeten realiseren hoe dicht je met je oksel boven de neus van de patiënt hangt." Daarom probeerde hij jaren geleden om in een welkomstpakket voor eerstejaars studenten gesponsorde wasmiddel en deodorant te krijgen.

Servetje erover

Het zijn niet alleen de oksels van tandheelkundestudenten die vervaarlijk dichtbij de patiënt komen. "Als je ergens dichtbij moet komen, druk je als vrouwelijke tandarts af en toe je borsten tegen het hoofd van je patiënt", zegt masterstudente Renée Koppelmans. "Soms moet dat even. Maar als je ergonomisch werkt, gebeurt dat niet heel vaak." Andersom kijkt zij regelmatig tegen het decolleté van een patiënte aan. "Wanneer iemand plat ligt, komt de voorgevel jouw kant op." Volgens masterstudent tandheelkunde Byron Taylor leidt dat hem niet af van zijn werk. "Daar leg je een servetje overheen. Klaar." Het was pas echt een probleem toen hij een patiënte van rond de honderdvijftig kilo op zijn stoel kreeg. "Ik kreeg mijn tafeltje niet over haar heen. Daarom moest ik mijn stoel heel hoog zetten. Maar vervolgens bleken de slangen van mijn boor te kort, ik kon niet meer bij haar mond komen." Uiteindelijk kon hij met veel moeite zijn patiënte behandelen. 

De studenten op de foto komen niet voor in het artikel. FotoVU/Yvonne Compier

